

Regionkontoret
Regional samhällsplanering
Björn Johansson
Kollektivtrafikchef

Datum
2017-02-21

Diarienummer
RS160577

Miljö- och Energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se

Remissyttrande: Planering och beslut för en hållbar utveckling – SOU 2015:99, M2015/04128/Nm

Region Halland lämnar härmed yttrande över rubricerad utredning.

Region Halland lämnar yttrande i rollen som ansvarig för det regionala tillväxtarbetet, som länsplaneupprättare och som regional kollektivtrafikmyndighet. Halland – bästa livsplatsen är vår gemensamma vision i Halland. I Tillväxtstrategin för Halland 2014 – 2020 konkretiseras detta tifrån de tre målen att Halland ska vara en mer attraktiv, inkluderande och konkurrenskraftig region 2020 än 2014. Att Halland är en attraktiv region innebär en hög inflyttning, det vill säga att flermänniskor väljer att flytta till Halland. En inkluderande region betyder att fler invånare har ett arbete. En konkurrenskraftig region innebär att det finns goda förutsättningar att starta och utveckla företag och att det finns goda kontakter med omvärlden.

Yttrandet koncentreras till övergripande frågor ur ett regionalt perspektiv. Vi är samtidigt medvetna om att det är svårt att bryta ut delar av utredningens förslag och genomföra dem.

Sammanfattning

Den regionala direktvalda nivån måste involveras i arbetet.

Översynen av riksintressen är nödvändig.

Boverket bör ges i uppdrag att samordna statens arbete med riksintressen och att föra ett nationellt register. Riksintressen bör beslutas av regeringen och ha tidsbegränsad giltighet, exempelvis fyra år.

Vi tillstyrker att en definition av riksintressen införs i Miljöbalken. De ska vara av unik karaktär, ha få motsvarigheter i riket och vara av begränsat antal.

Det är många inblandade parter men en saknas

Utredningen betonar att arbetet med riksintressen och andra allmänna intressen ska ske utifrån en helhetssyn. Det vill vi skriva under på. I begreppet helhetssyn lägger Region Halland först och främst att olika sektorsintressen ska vägas mot varandra utifrån aktuell kunskap. Men det är minst lika viktigt att våra tre samhällsnivåer involveras i arbetet. Utredningen är nästan renons på begrepp som den regionala nivån eller det regionala utvecklingsansvaret. Redan idag ska kommunerna i sin planering beakta regionala styrdokument och det behovet blir större och större. Den tredje aspekten på helhetssyn är därför att nivån som hanterar intressen som går över hela länet eller åtminstone över kommungräns måste involveras.

Det är bara Stockholm som är regionplaneorgan men det regionala utvecklingsansvaret tenderar att inlemma fler sektorer, både formellt och genom frivilligt samarbete. Regionplaner har dock upprättats i exempelvis Göteborg. Regionala utvecklingsansvariga ska ingå i samrådet över riksintressen och bör kunna peka ut allmänna intressen.

Utredningen föreslår lagändringar i Miljöbalken, Plan- och Bygglagen samt Hushållningsförordningen. Ingen av ändringarna adresserar den regionala nivån.

Riksintressenas hantering behöver bli bättre

Region Halland anser att lagstiftningen gällande riksintressen och framför allt deras hantering behöver förändras. Vi delar i mångt och mycket utredningens problembeskrivning i de fyra steg analysen genomförts. Om staten upprättar väl beskrivna, avgränsade och motiverade områden som tagits fram i dialog med lokal och regional nivå ökar legitimiteten för riksintressena väsentligt och möjligheten för kommunerna att göra avvägningar utifrån en helhetssyn ökar.

Det kan vara klokt att låta Boverket vara nyckelspelare i att samordna statens agerande. Ett nationellt register tillstyrks. Boverket bör ges ett ansvar både för kapitel 3 och kapitel 4 i Miljöbalken. Riksintressena ska vara tidsbegränsade och solnedgångsprincipen bör gälla det vill säga riksintressen som inte uppdaterats upphör att gälla. Fyra år kan vara ett lämpligt tidsintervall. Det är angeläget att en regional funktion har mandat att avgöra intressekonflikter mellan olika riksintressen.

Det är bra att områdena beslutas av exempelvis regeringen. En kontinuerlig kunskapsuppdatering om hanteringen av riksintressen borde kunna minska risken för att av regeringen beslutade områden ses som skyddsbestämmelser istället för aktsamhetsbestämmelser. Det förutsätter en grundlig dialog innan beslutet.

Vi tillstyrker att en definition av riksintressen införs i Miljöbalken. De ska vara av unik karaktär, ha få motsvarigheter i riket och vara av begränsat antal.

Kuststräckan i Halland är utpekad riksintresse enligt Miljöbalken 4:2. Här finns ett stort behov av en uppdatering av värdebeskrivningen och områdets utbredning. Halland växer och de flesta inflyttare vill bo längs kusten. Region Halland är övertygade om att det går att hitta en lämplig avvägning mellan exploateringsintressen och bevarandevärden. En aspekt är exempelvis att

havsnivåhöjningen kommer att krympa kustzonen mellan strandlinjen och bebyggelsen.

Det måste bli enklare

Det är svårt att överblicka konsekvenserna av utredningens förslag i alla delar men en strävan måste vara att det blir enklare, både för kommunerna och för de som är beroende av efterföljande planarbete och lovgivning. Region Halland är inte övertygade om att det blir enklare. Exempelvis föreslås ett system med viktiga allmänna intressen. Det är i grunden inte fel att de uppräknade intressena uppmärksammas men tillvägagångssättet kan förändras. Om begreppet införs minskar förmodligen behovet av utpekade riksintressen. Det finns dock inget stöd i utredningens material för att dra slutsatsen att kommunerna åsidosatt viktiga intressen som motiverar ett starkare skydd. Risken är att det blir väldigt många viktiga allmänna intressen om inte handläggningen styrs upp med kriterier som är transparenta.

De nuvarande allmänna intressena i kap. 3 Miljöbalken föreslås finnas kvar som väsentligt allmänna intressen. Dessutom föreslås att listan kompletteras med exempelvis näringslivsutveckling, forskning och innovation samt regional tillväxt. Intressena är relevanta men kan inte införas utan att de preciseras eftersom de är breda och innefattar många potentiellt motstridiga intressen.

Ytterligare synpunkter

Frågan om att ta i anspråk jordbruksmark är aktuell i Halland. Vår erfarenhet är att kommunerna hanterar frågan på ett ansvarsfullt sätt. Vi avvisar därför förslaget att länsstyrelserna ska kunna överpröva detaljplaner i frågor som rör bevarande av jordbruksmark. Inte heller dricksvattenförsörjning bör kunna överprövas av länsstyrelserna.

Stora ekonomiska värden är ofta på spel i plansammanhang. Det kan övervägas om ett ersättningssystem ska kopplas till vissa utpekanden.

Regionstyrelsens tillväxtutskott

Dag Hultefors
Ordförande Tillväxtutskottet

Jörgen Preuss
Biträdande regiondirektör